ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE DIN BUCUREȘTI

FACULTATEA DE RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

Domeniul de studii universitare de doctorat:

ECONOMIE ȘI AFACERI INTERNAȚIONALE

TEZĂ DE ABILITARE

Managementul internațional: resurse umane, leadership și antreprenoriat în context global

Rezumat

Candidat: Conf. Univ. Dr. Dr. IRINA ELENA ION

2026

Teza de abilitare intitulată „***Managementul internațional: resurse umane, leadership și antreprenoriat în context global***” prezintă sinteza principalelor ***contribuții științifice originale*** și ***activităților științifice, profesionale și academice*** desfășurate ***după obținerea titlului de doctor în Economie în anul 2011***. Teza abordează aspecte cheie în domeniul managementului internațional, contribuțiile științifice situându-se la intersecția dintre ***management internațional al resurselor umane***, ***leadership comparat*** *și* ***antreprenoriat global***, alături de explorarea și a altor direcții de cercetare, precum ***crizele economice***.

Teza este structurată în ***două părți***. ***În prima parte*** a tezei de abilitare sunt prezentate principalele contribuții științifice proprii în contextul global al realizărilor științifice semnificative și de actualitate din domeniul de specialitate. Per ansamblu, teza oferă o perspectivă integrată asupra modului în care capitalul uman, cultura, tehnologia și variabilele mediului economic influențează procesele manageriale în context global. Aceste contribuții consolidează un profil academic coerent, orientat spre explicarea fenomenelor organizaționale și economice contemporane în contextul economiei și afacerilor internaționale. ***A doua parte*** a tezei de abilitare abordează planul de dezvoltare a carierei universitare, prezentând parcursul profesional, evoluția activității de cercetare și planurile viitoare de dezvoltare a carierei academice.

În prima parte a tezei de abilitare, contribuțiile științifice proprii au fost ***împărțite în patru direcții principale***, respectiv ***Direcția de cercetare 1 Managementul internațional al resurselor umane și dezvoltarea capitalului uman în context global***; ***Direcția de cercetare 2 Leadership internațional și dezvoltarea resurselor umane***; ***Direcția de cercetare 3 Antreprenoriat și rolul capitalului uman în contexte globale și locale*** și ***Direcția de cercetare 4 Alte direcții de cercetare: crize economice globale. Cazul României în perioada 2007–2009***.

Direcția de cercetare 1 Managementul internațional al resurselor umane și dezvoltarea capitalului uman în context global abordează cu precădere aspecte legate de dezvoltarea resurselor umane în context internațional, ca element strategic al managementului resurselor umane, care urmărește în principal cultivarea cunoștințelor și abilităților angajaților, cu scopul de a asigura dezvoltarea profesională și a carierei acestora, concomitent cu creșterea eficienței organizaționale. Direcția de cercetare 1 este împărțită în patru teme de cercetare.

Tema 1.1 Dezvoltarea profesională a femeilor, egalitatea de gen și echilibrul carieră–viață familială în managementul internațional tratează aspecte legate de egalitatea de gen,

dezvoltarea profesională a femeilor, inserția acestora pe piața muncii, echilibrul carieră–viață familială precum și influența contextelor locale, regionale și naționale asupra egalității de gen și politicilor organizaționale care abordează această problematică. Contribuțiile proprii sugerează că România face parte, din punct de vedere al valorilor culturale cu privire la egalitatea de gen, dintr-un cluster de țări relativ bine delimitat, al fostelor economii socialiste din Europa Centrală și de Est, caracterizat de opinii eterogene privind rolurile de gen, care includ atât atitudini progresiste, cât și atitudini tradiționaliste. Contribuțiile proprii susțin că înțelegerea particularităților mediului sociocultural și valorilor locale cu privire la rolurile de gen și relația carieră–familie facilitează o mai bună înțelegere a contextelor organizaționale și sociale în care femeile realizează activități economice și profesionale, având implicații importante asupra formulării de politici de management al resurselor umane în context internațional.

Tema 1.2 Angajabilitate și incluziune în contexte internaționale pentru grupuri vulnerabile și subreprezentate abordează problematica inserției pe piața muncii, dezvoltării profesionale, angajabilității și incluziunii pentru diverse grupuri sociale, inclusiv grupuri considerate vulnerabile pe piața muncii. Contribuțiile proprii evidențiază faptul că organizațiile cu activitate internațională pot genera avantaje competitive sustenabile prin integrarea unor politici de diversitate, echitate și incluziune (DEI) robuste care să faciliteze accesul la talent și să stimuleze creativitatea, adaptabilitatea și performanța.

Tema 1.3 Factori contextuali ai dezvoltării resurselor umane în organizații internaționale analizează și confirmă importanța factorilor contextuali asupra dezvoltării resurselor umane în organizațiile internaționale, concentrându-se pe influența progresului tehnologic, tendințelor mediului internațional de afaceri și caracteristicilor sistemelor de educație. Tema 1.3 este împărțită în trei subteme. Subtema 1.3.1 „Progresul tehnologic – factor contextual al dezvoltării resurselor umane și capitalului uman global” explorează impactul digitalizării, automatizării și transformărilor tehnologice asupra abilităților forței de muncă, cerințelor ocupaționale și politicilor de resurse umane. Contribuțiile subliniază necesitatea recalibrării strategiilor organizaționale pentru a integra competențe digitale avansate și pentru a susține procese de învățare continuă. Subtema 1.3.2 „Tendințe și transformări în mediul internațional de afaceri – factori contextuali ai dezvoltării resurselor umane și capitalului uman global” analizează modul în care globalizarea, intensificarea competiției internaționale și transformările structurale ale mediului de afaceri influențează arhitectura locurilor de muncă și

dinamica dezvoltării profesionale. Contribuțiile științifice proprii evidențiază faptul că tendințele actuale din mediul internațional de afaceri constituie factori contextuali esențiali în configurarea strategiilor de resurse umane la nivel global. Subtema „1.3.3 Sistemul de educație – factor contextual al dezvoltării resurselor umane și capitalului uman global" evidențiază rolul sistemelor de educație și formare profesională în acumularea capitalului uman, subliniind dependența companiilor multinaționale de capacitatea sistemelor educaționale de a furniza competențe relevante pentru procesele productive. Contribuțiile științifice proprii întăresc ideea că performanța organizațională globală este condiționată de calitatea infrastructurii educaționale naționale.

Tema 1.4 Dezvoltarea capitalului uman global contribuie la literatura științifică din domeniul capitalului uman din România și într-o perspectivă globală comparativă prin estimarea ratelor de rentabilitate a educației în România și analiza comparativă a acestora cu rate estimate la nivel global pentru diverse categorii de țări.

Direcția de cercetare 2 Leadership internațional și dezvoltarea resurselor umane investighează leadershipul din perspective comparative, conceptuale și aplicative, evidențiind modul în care particularitățile socioculturale influențează stilurile de leadership și practicile manageriale. Direcția de cercetare 2 este împărțită în trei teme de cercetare.

Tema 2.1 Leadershipul ca domeniu de cercetare emergent în România - perspectivă comparată oferă perspective comparative între practicile de leadership din România și cele vest-europene și americane. Cercetarea a evidențiat diverse tendințe și caracteristici socioculturale locale ale stilurilor de leadership, precum un caracter profund colectivist, o loialitate mare a angajaților, orientarea pe termen scurt, un stil patriarhal, autoritar și advers la risc, formalism și importanța statutului.

Tema 2.2 Fundamente teoretice și practice ale leadershipului în context organizațional explorează teorii și practici ale leadershipului în context organizațional, oferind o analiză comparativă între România și alte regiuni ale lumii și contribuind la consolidarea cadrului conceptual al leadershipului organizațional.

Tema 2.3 Leadership etic și spiritual. Agenda de cercetare și implicații manageriale contribuie la dezvoltarea conceptuală a leadershipului spiritual, un tip de management etic,

alături de leadershipul servant, transformațional sau autentic, propunând direcții de cercetare viitoare pentru dezvoltarea acestui concept.

Direcția de cercetare 3 Antreprenoriat și rolul capitalului uman în contexte globale și locale abordează antreprenoriatul, cu accent pe studiul intențiilor și motivațiilor antreprenoriale și factorilor de mediul care influențează aceste variabile. Direcția de cercetare 3 este împărțită în trei teme de cercetare.

Tema 3.1 Determinanți macroeconomici globali ai antreprenoriatului oferă o perspectivă globală comparativă asupra determinanților dezvoltării antreprenoriale pe termen lung la nivelul mai multor țări. Cercetările proprii au ilustrat că falimentele, situația economică, prețurile de producție, salariile și creditele bancare acordate sectorului privat sunt factori determinanți ai dinamicii antreprenoriale și că politicile economice care mențin echilibrul macroeconomic influențează direct dezvoltarea antreprenoriatului la nivel global.

Tema 3.2. Diferențe regionale în percepțiile antreprenoriale. Cazul României evidențiază modul în care condițiile locale și regionale influențează atitudinile antreprenoriale, demonstrând că antreprenoriatul reflectă avantajele și dezavantajele competitive ale mediului extern local.

Tema 3.3 Antreprenoriat, capital uman și consultanța în afacerile de familie din România explorează antreprenoriatul din perspectiva dezvoltării afacerilor de familie. Tema analizează dezvoltarea afacerilor de familie în România și utilizarea serviciilor de consultanță, oferind o perspectivă comparativă asupra piețelor de consultanță din economiile emergente și cele dezvoltate.

Direcția de cercetare 4 Alte direcții de cercetare: crize economice globale. Cazul României în perioada 2007–2009 abordează diverse aspecte legate de criza economică din 2007–2009, fiind împărțită în trei teme de cercetare.

Tema 4.1 Consecințe socioeconomice ale crizei - România și un nou model de dezvoltare susține că recesiunea din România din perioada 2008–2009 nu a fost doar o recesiune economică temporară, ci o criză structurală și a conducerii politice, cu factori declanșatori distincți de cei ai crizelor externe, în cadrul căreia măsurile de austeritate au adâncit deficiențele

structurale deja existente în economia românească, precum inegalitatea veniturilor și evaziunea fiscală.

Tema 4.2 Impactul crizei asupra comerțului cu amănuntul din România se concentrează pe efectele crizei din perioada 2008–2008 asupra comerțului cu amănuntul, explorând evoluția acestuia și tendințele de consum pe parcursul crizei, precum și posibile strategii de afaceri și marketing pentru companii, adaptate recesiunii.

Tema 4.3 Crizele economice în dezbaterea teoretică: consistență versus inconsistență în paradigma economică tratează problematica crizelor economice din perspectiva teoriilor economice care abordează aceste fenomene.

În cadrul fiecărei direcții de cercetare am identificat și analizat succint unele dintre limitările cercetărilor științifice la nivel global care abordează temele pe care le-am explorat în lucrările proprii, în cadrul unor secțiuni intitulate „***Contextul cercetărilor***”, urmate de prezentarea contribuțiilor științifice proprii.

În ***partea a doua a tezei de abilitare*** am evidențiat evoluția carierei academice, științifice și profesionale și direcțiile principale de dezvoltare a acesteia, în contextul global al realizărilor științifice semnificative și de actualitate din domeniul de specialitate, urmărind două planuri principale, și anume ***activitatea de predare și coordonare științifică*** și ***activitatea de cercetare***. În această secțiune am prezentat sintetic rezultatele activității de cercetare, în mod special ***lucrările științifice elaborate*** și ***participarea la proiecte de cercetare***, precum proiectul *Smart bargaining in the services sector: overview, challenges, opportunities* (BARSERVICE), proiect nr. 101126532, proiectul *Trust in Relations between Unions and Employers in Europe* (TRUE EUROPE), proiect nr. 101126483, proiectul *Economic Social and Spatial Inequalities in Europe in the Era of Global Mega-trends* (ESSPIN) și proiectul *Digitalization, Automatization and Decarbonization: Opportunity for strengthening collective bargaining in the metal sector* (BARMETAL). Aceste proiecte au fost finanțate de către Comisia Europeană și au urmărit teme relevante și actuale și pentru disciplinele predate, precum ***Mediul Internațional de Afaceri***, ***Afaceri Internaționale***, ***Managementul corporațiilor transnaționale***, fiind axate pe evidențierea unor ***perspective comparative la nivel european*** asupra ***relațiilor de muncă, funcționării pieței muncii, dezvoltării capitalului uman, impactul progresului tehnologic asupra resurselor umane și inegalitățile socio-economice în contextul unor megatendințe globale***. În

a doua parte a tezei de abilitare am evidențiat astfel ***capacitatea proprie a coordona echipe de cercetare și a lucra în cadrul cadrul acestora, de a organiza și gestiona activități didactice și de a explica și facilita învățarea și cercetarea***. Pentru fiecare dintre cele două planuri principale abordate am propus patru direcții strategice de acțiune care să conducă la dezvoltarea carierei universitare și de cercetare. Pentru activitățile de predare și coordonare științifică, aceste direcții sunt, ***Direcția 1 Inovarea pedagogică și modernizarea curriculară***, ***Direcția 2 Mentoratul, coordonarea științifică și îndrumarea doctorală***, ***Direcția 3 Formarea profesională continuă și etica academică*** și ***Direcția 4 Implicare instituțională și managementul universitar***. Pentru activitatea de cercetare științifică am stabilit ca principale direcții strategice de acțiune ***Direcția 1 Excelență editorială și publicații cu impact științific ridicat***, ***Direcția 2 Proiecte de cercetare și cooperare instituțională***, ***Direcția 3 Activități de internaționalizare și networking academic*** și ***Direcția 4 Activități de formare continuă a competențelor de cercetare științifică***. Partea a doua a tezei este urmată de ***Concluzii.***

Referințele bibliografice folosite în teza de abilitare au fost împărțite în două categorii, și anume ***referințe bibliografice generale*** aferente literaturii științifice de la nivel internațional consultate și ***referințele lucrărilor candidatei***.

În ansamblu, argumentele prezentate pe parcursul tezei de abilitare intitulate „***Managementul internațional: resurse umane, leadership și antreprenoriat în context global***” relevă capacităţile şi performanţele didactice şi de cercetare obținute după obținerea titlului de doctor în Economie, în anul 2011, și până în prezent. Teza de abilitare susține în mod documentat realizările profesionale obţinute, probând originalitatea şi relevanţa contribuţiilor academice, ştiinţifice şi profesionale şi anticipând o dezvoltare independentă a carierei viitoare universitare și de cercetare.